

УДК 37.091.3.016:811.161.2

DOI: 10.31376/2410-0897-2021-3-47-97-103

СТОРИТЕЛІНГ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ: ДО ПРОБЛЕМИ ДИДАКТИЧНОЇ НОМІНАЦІЇ

Голуб Ніна Борисівна

доктор педагогічних наук, професор,
головний науковий співробітник відділу навчання української мови та літератури
Інститут педагогіки НАПН України
e-mail: olnazir_777@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-3736-9296

Горошкіна Олена Миколаївна

доктор педагогічних наук, професор, завідувачка відділу навчання української мови та літератури
Інститут педагогіки НАПН України
e-mail: olenagoroshkina@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-0378-888X

У статті порушено важливу лінгводидактичну проблему – особливості сучасних методів навчання української мови, проаналізовано доступну вчителям інформацію про сторителінг, виявлено низку проблем, що потребують уваги лінгводидактиків. Автори висловили думку щодо проблеми дидактичної номінації сторителінгу й недоцільності заміни методу розповіді модернізованим сторителінгом, окреслили завдання науковців на перспективу.

Ключові слова: сторителінг, розповідь, метод, прийом, методика, технологія.

Постановка проблеми. Нові підходи в середній освіті передбачають оновлення змісту, перегляд результатів і, відповідно, методів досягнення їх, адже методи, на думку дидактиків, – це «способи спільної діяльності вчителя й учнів, спрямовані на досягнення ними освітніх цілей» [5, с. 431]. У процесі модернізації виявлено численні освітні проблеми, значна частина яких перебуває в площині дидактики й шкільних методик. Якщо одні з них (наприклад, проблема класифікації методів) мають перманентний характер, то інші (зокрема, проблема кількості методів, доцільності цієї кількості) здебільшого спричинені загальними змінами в освіті. В одній із аналітичних статей ми зробили спробу виявити причину чисельного зростання методів навчання і виявили, що типовими причинами є наявність варіантів, різновидів одного методу, кожен із яких почасти згадують як окремий метод, а також сплутування понять «метод» і «прийом», «метод» і «методика», «метод» і «технологія» [1].

Сьогодні ці проблеми все ще не втратили своєї гостроти, а тому є потреба розглянути їх на прикладі конкретних методів, зокрема, привертаємо увагу до «модного» нині сторителінгу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Узагальнивши зміст прочитаного про сторителінг, виявляємо різне бачення його в працях науковців, письменників, журналістів, сторителерів, методистів і вчителів. І що характерно – кожен із них укладає свій зміст у це поняття, орієнтує його на різні аудиторії й визначає свої цілі застосування (О. Баранюк, Л. Дроздик, Г. Клочек, Ю. Кузьменко, М. Лівін, Л. Рідкоус та інші).

Формулювання мети статті. На підставі аналізу літературних джерел, лінгводидактичних сайтів зосередити увагу на проблематиці методів навчання української мови, проаналізувати доступну вчителям української мови і літератури інформацію про сторителінг, обґрунтувати думку щодо проблеми дидактичної номінації сторителінгу й недоцільності заміни методу розповіді модернізованим сторителінгом, окреслити завдання науковців на перспективу.

Виклад основного матеріалу. М. Лівін, письменник, сторителер, розглядає сторителінг як популярний формат написання нонфікшн-літератури, як передавання «інформації за допомогою картинки» й наголошує, що цей метод «активно використовують у викладанні та вивченні іноземних мов» [4, с. 56].

Книжку «Сторителінг для очей, вух і серця» [4] можна розглядати як методичний посібник для письменників-початківців. У ній чітко постають ключові елементи сторителінгу: історія, оповідач, теза. Узагальнюючи висловлення сучасних письменників, автор виділяє

ознаки «хорошої історії», як-от: «насамперед смачно розказана історія» [4, с. 42–43]; «у ній маєш із першого речення відчувати, що провалюєшся туди, куди треба, – через інтонацію оповідача, через обставини і місце дії, або, можливо, завдяки героєві чи самій темі» [4, с. 42–43]; «вона ввійде мені в серце і зробить якусь перемену там» [4, с. 42–43]; не намагаються з тебе «вичавити сльози – тобі просто показують зустріч із життям як дивом» [4, с. 42–43].

На думку М. Лівіна, є три цінності історії:

- 1) *інформаційна* (історія, яку ви розповіли, дає людині важливу інформацію);
- 2) *емоційна* (людина через історію проживає власні почуття – сум, радість, сором, спокій і таке ін.);
- 3) *естетична* (інформація та емоція можуть бути незрозумілими, але є відчуття, що це зроблено красиво) [4, с. 84–85].

Для хорошої історії, як вважає автор, зазвичай достатньо хоча б однієї цінності.

Обов'язковими рисами оповідача письменник вважає розуміння життя, близькість до почуттів, яких раніше не розумів, упевненість, що справді можеш розповісти історію. Цінність книжки посилюють, зокрема, такі поради:

1. Якщо через текст розповідає про почуття та реакції людини, трансліуйте, а не оцінюйте їх. Наприклад: «Людина, почувши запитання, потерла обличчя рукою» – це трансляція. А якщо сказати: «Почувши питання, людина нервово потерла лице, ніби воно засвербіло від цих слів» – це вже оцінювання [4, с. 68].

2. Одне з перших завдань, яке повинен для себе виконати автор, – це дати відповідь на запитання? «для чого я пишу?» і «Для кого я пишу?» [4, с. 100].

3. В історіях завжди звертаю увагу на емоційність, несподіваність сюжетних ходів, реалістичність – коли герої поводяться природно й немає відчуття штучності [4, с. 106].

4. Точність історій потрібно тренувати. Так само як футболісти тренують штрафні чи пенальті. Щоб утратити в ціль, треба бачити ціль [4, с. 144].

5. Аристотель у книжці «Поетика» писав: «Ціле – це те, що має початок, середину і кінець». Це найвідоміша й найпростіша (здавалося б) схема побудови історії, яку ми знаємо ще зі школи [4, с. 146].

6. Варто пам'ятати, що цінність хорошої історії завжди індивідуальна [4, с. 147].

Спільно з колегами М. Лівін виводить 6 тригерів, які узагальнюють людський досвід і спростовують відповідь на запитання «Чим саме людину зачепила історія»:

1. «Це я» – зіставлення себе з героєм/подіями.
2. «Це не я» – бажання відмежувати себе від героя/події.
3. «Я не знаю» – бажання дізнатися щось нове.
4. «Я знаю» – відчуття причетності до певного знання.
5. «От лузер» – бажання самоствердитися за рахунок іншого.
6. «Треш» – піковий гормональний стан, зокрема страх [4, с. 122].

Численні «освітні» сайти, що мають на меті інформувати вчителів про інновації в освіті, пропонують різновекторну інформацію про сторителінг. Там можна дізнатися, що «сторителінг – це кардинально *новий підхід* до написання текстів» і про те, що «цей *жанр* використовується, без перебільшень, у багатьох сферах: починаючи від блогів та особистих текстів до ефективних рекламних кампаній з використанням сторителінгу; «чому сторителінг – ефективний *прийом*?». У межах однієї публікації вчителів інформують про те, що «Сторителінг – ефективний *метод* навчання та виховання» і водночас «Сторителінг – *технологія* створення історії та передачі за її допомогою необхідної інформації з метою впливу на емоційну, мотиваційну, когнітивну сфери слухача» (*перелік сайтів додано*).

Навіть попри те, що сторителінг розробив і впровадив в управління міжнародною корпорацією американець Девід Армстронг у 90-х роках минулого століття, з наукових публікацій дізнаємося, що «її (*технологію сторителінгу*) активно застосовували у своїй практичній діяльності відомі педагоги, зокрема В. О. Сухомлинський» [3, с. 84].

Таке подання матеріалу вчителі сприймають «на віру», тому на їхніх сайтах і блогах сторителінг не має чітких дидактичних обрисів.

Ми вдалися до огляду й аналізу наукових і науково-методичних статей, а також публічних матеріалів, які розміщують учителі української мови та літератури на своїх сайтах. У таблиці подаємо зведені результати аналізу, що стосуються визначення дидактичної категорії сторителінгу.

Таблиця 1

Дидактична номінація сторителінгу

№ з/п	Дидактична категорія	Приклади (цитати)
1.	Прийом	1. Це ефективний прийом. 2. Ефективний прийом формування творчого мислення.
2.	Метод навчання	1. Один із найцікавіших і найпродуктивніших методів навчання. 2. Неординарний метод навчання. 3. Ефективний метод розвитку комунікативної компетентності сучасних учнів. 4. Метод у педагогіці, «при якому пояснення нової інформації, необхідної для запам'ятовування, відбувається за допомогою захоплюючих емоційних історій». 5. Це творча розповідь.
3.	Форма навчання	Відносно нова форма навчання, але швидко завойовує популярність.
4.	Засіб навчання	Особливої популярності набув засіб, іменований словом сторителінг (англ. storytelling), суть якого полягає у вибудовуванні промовцем сюжетних історій як спосіб активізації уваги слухача і донесення до нього потрібних смислів.
5.	Методика	1. Це мистецтво розповідати історії з метою навчання, керування шляхом донесення змісту повідомлення за допомогою <i>спеціальної методики</i> . 2. Цю <i>методику</i> розробив та успішно випробував на особистому досвіді Девід Армстронг, голова міжнародної компанії Armstrong International. 3. «Інноваційна методика формування мовної компетентності».
6.	Технологія	Це технологія створення історії та передачі за її допомогою необхідної інформації з метою впливу на емоційну, мотиваційну, когнітивну сфери слухача.
7.	Інші варіанти	1. «Вид текстів та написання їх». 2. «Формат навчання в школі». 3. «Комплексний спосіб викликати емоцію в людини, що читає текст». 4. «Це комплекс інструментів, які доносять потрібну ідею за допомогою цілої оповіді». 5. «Останнє слово риторики як науки». 6. «...я зрозумів, що з себе представляє <i>жанр</i> сторителінгу...». 7. «Мій викладач із методики навчання української мови Михайло Паночко на кожному занятті пропонував різні способи зацікавлення учнів навчальним матеріалом. Було це в далеких 90-х. І називалося це тоді не сторителінгом, а <i>мистецтвом викладання</i> ».

Надмірна популяризація сторителінгу й віра у всемогутність його, «сторителінговий бум» у сучасній шкільній дидактиці [2, с. 32] призвели до повного ігнорування дидактичних засад: у межах однієї публікації (навіть одного речення) сторителінг називають методом і методикою, методом і прийомом, прийомом і технологією.

Якщо сторителінг відносять до методу, то називають такі ознаки його: вкраплення власного або чужого досвіду, комунікацію та емоційне співпереживання; донесення ідеї, а не лише інформації.

Сплутування понять «метод» і «методика» призводить до виділення «приймів навчання розповіді історії», а саме:

- основних (зразок, план, аналіз);
- допоміжних (запитання, нагадування, вказівка, заохочення, підказка);
- специфічних (запис розповіді учнів, придумування розповідей-мініатюр, об'єднаних однією дійовою особою тощо).

Сайти / блоги вчителів, методистів про сторителінг пропонують одноманітну інформацію:

1. Представляють автора – Девіда Армстронга, керівника американської корпорації, голову міжнародної компанії Armstrong International.

2. Виділяють види сторителінгу за тематичною ознакою (культурний, соціальний, міфи/легенди, *jump story*, сімейний, дружній, особистий).

3. Називають функції (мотиваційна, об'єднувальна, комунікативна, впливова, утилітарна).

4. Виявляють такі переваги: універсальність, сильний інструмент оптимізації навчання, невичерпне джерело натхнення, хороший спосіб мотивації,

5. Повідомляють, що сторителінг розробляли передусім для корпоративного навчання, формування дружніх стосунків у колективі та підвищення лояльності працівників до компанії.

Ефективність сторителінгу як методу пояснюють так:

1) навчальний матеріал, поданий у вигляді цікавої захопливої історії, сприяє розвитку особистісних якостей, демонструє унікальність уяви кожної дитини, дає змогу проявити активність та творчість;

2) за допомогою сторителінгу можна отримати два важливі результати;

3) дає змогу надихнути їх на прояв ініціативи в навчальному процесі;

4) реальне спілкування стає мистецтвом, якого потрібно навчати;

5) діти люблять слухати історії більше, ніж доповіді, описи чи визначення, легше сприймають їх;

6) сучасні діти з кліповим мисленням краще сприймають історію, ніж текст іншого виду;

7) історія впливає на почуття дитини, а це підвищує рівень концентрації уваги;

8) поживляє атмосферу в класі, знімає напруження.

У результаті аналізу постає низка запитань: У чому принципова різниця між методом розповіді (слово вчителя) і сторителінгом? Чому про метод розповіді говорять як про традиційний, непродуктивний, а про сторителінг – як про дидактичне інноваційне диво? Хто головний виконавець у сторителінгу – учитель чи учень? та ін.

Відмінності між «фактичною розповіддю» й сторителінгом, які виявляємо в різних джерелах, здебільшого без зазначення автора, видаються нам непереконливими, як-от:

1) розповідь ґрунтується на роботі сприймання, пам'яті, відтворювальної уяви, а в основі сторителінгу лежить робота творчої уяви;

2) обов'язковими компонентами сторителінгу мають бути самостійно створені дитиною нові образи, ситуації, дії;

3) у процесі сторителінгу учні використовують свій здобутий досвід, знання, але по-новому комбінують їх.

У публікаціях, де сторителінг розглядають як методику, виявляємо «алгоритм написання сторителінгу», що нерідко тяжіє до алгоритму написання твору-розповіді: визначення теми та мети уроку (від цього залежить вибір сюжету історії); розроблення детального сюжету та основних подій оповіді; вибір головного героя (подумайте над його іменем, характером, зовнішністю тощо); вигадка інтриги (що більш несподіваною вона буде, то краще; на цьому етапі вже можна скласти перший варіант історії, прочитати готовий варіант та додати метафори).

Обов'язковими складниками історії називають героїв (це може бути предмет, людина, явище, вигадана істота, природа, символ), сюжет (повинен містити експозицію, зав'язку, розвиток дій, кульмінацію та розв'язку), тему й ідею. У структурі історії виділяють вступ, розв'язку й висновки.

Не виявляємо новизни і в поділі розповідей на види:

– розповідь на тему, запропоновану вчителем;

– розповідь за планом;

– розповідь за запропонованим початком;

– розповідь за опорними словами;

– складання казки за власним сюжетом.

З матеріалів, оприлюднених на сайтах учителів, дізнаємося про таке застосування

сторителінгу:

1. Складіть розповідь на вільну тему, вживаючи, наприклад, не менше 20 дієслів чи прикметників.
2. Поміркуйте над спільною історією, де будуть використані всі відомі класові синоніми до слова «дім».
3. Можна також поекспериментувати з молодіжним сленгом: пошукайте разом синоніми до слова «класно» та включіть їх в історію.
4. Складіть розповідь, у якій використайте не менше 20 прикметників чи прислівників.
5. Оберіть одного персонажа з твору й підготуйте невеликий твір-переказ «Який я персонаж?» У розповідь включіть цікаві вчинки, слова, та епохи.
6. Можна використовувати перекази для старших класів. Запропонувати їм подіркувати над питаннями «Про що мріє X?»...
7. У невеликих групах складіть коротку 10- хвилинну розповідь з теми, яку зараз вивчаєте. Обов'язковою умовою є деталізація.
8. Розкажіть історію «Усе починається з малого» про смітник у лісі; занедбаний дитячий майданчик; благодійний концерт із метою створення притулку для тварин.

Наведені приклади не є докором учителю, вони дають підстави для критики низькопробних методичних матеріалів, які пропонують сьогодні педагогам численні освітні сайти. Ретельної уваги вчених-методистів потребує сучасний методичний інструментарій.

Привертає увагу також різнобій у написанні ключового слова статті: «сторітелінг», «сторітелінг», «сторітейлінг», метод «сторітеллінга» «Гарного вам сторітеллінга» тощо.

Висновки. У підсумку спадає на думку фразеологізм «вигадувати велосипед». З різних джерел відомо, що 6 квітня 1818 року в Парижі барон Карл Дрез продемонстрував власноруч сконструйований двоколісний засіб пересування, що схожий був більше на самокат, але саме його вважають першим прообразом сучасного велосипеда. І хоч згодом його оснастили педалями, педальним приводом, сидлом, ланцюговим приводом на заднє колесо, а сьогодні цей мегапопулярний засіб для пересування збагатили численними аксесуарами, він і нині називається велосипедом. Усе зазначене вище дає підстави для таких висновків:

1. У більшості матеріалів, які ми проаналізували, насправді йдеться про дві дидактичні категорії – метод і методику. Те, що називають пасивним сторителінгом, по суті є методом розповіді, активний сторителінг – то методика навчання розповіді учнів.
2. Жоден із аргументів не переконує в необхідності називати покращений, модернізований метод розповіді сторителінгом. «Сторителінг» виправданий у сфері маркетингу: інтрига в назві насправді є ефективним прийомом зацікавлення потенційних слухачів численних курсів.
3. Є потреба в науковому обґрунтуванні й розмежуванні різних понять: «метод розповіді» й «методика навчання розповіді», оскільки ключовим виконавцем, дійовою особою в першому випадку є вчитель, а в другому – учні.

Оновлення суті, ознак і вимог до сучасного методу розповіді сприятиме реабілітації його, збереженню в переліку ефективних для сучасних методик і дасть змогу позбутися дидактичного дисонансу: метод розповіді визнано як неспроможний забезпечити нові освітні результати, а «сторителінг» як творча розповідь – творить дива в методиці.

Список використаної літератури

1. Голуб Н. Категорійний апарат сучасної української лінгводидактики: проблеми і перспективи. *Українська мова і література в школі*. 2013. № 3. С. 2–8.
2. Клочек Г. Д., Баранюк О. Ф. Слово і слайд у лекції: проблема синергетичного ефекту. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. Т. 72. № 4. С. 26–40.
3. Кузьменко Ю. В., Рідкоус Л. В. Сторітелінг: досвід В. О. Сухомлинського. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки*. 2018. Вип. 171. С. 83–87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2018_171_17/ (дата звернення: 05.09.2021).
4. Лівін М. Сторітелінг для очей, вух і серця. Київ: Наш формат, 2020. 184 с.
5. Хуторской А. В. Современная дидактика: учебник для вузов. Санкт-Петербург: Питер, 2017. 710 с.
6. Сторітелінг: правила, техніки, корисні матеріали та поради. Сторітелінг – це просто. Освітній сайт міста Києва URL: <https://eduhub.in.ua/news/storiteling-pravila-tehniki-korisni-materiali-ta-poradi> (дата звернення: 07.09.2021).

7. Методичні матеріали: Сторітелінг. Методичний навігатор. URL: <https://sites.google.com/a/lyceum2.cv.ua/metodicnij-navigator/metodicni-materiali/storitelling> (дата звернення: 07.09.2021).

8. Метод Storytelling: як зацікавити дітей, розповідаючи історії. Пізнавальні історії на варті цікавого. Платформа На урок. URL: <https://naurok.com.ua/post/metod-storytelling-yak-zacikaviti-ditey-rozpovidayuchi-istori> (дата звернення: 09.09.2021).

9. Дроздюк Л. А. Сторітелінг як сучасний ефективний прийом навчання (Майстер-клас). Платформа блогера. URL: http://lubadrozdyk.blogspot.com/p/blog-page_55.html (дата звернення: 09.09.2021).

10. Сабада І. В. Сторітелінг – ефективний метод навчання та виховання. URL: <https://genezum.org/library/storiteling--efektyvnyy-metod-navchannya-ta-vyhovannya> (дата звернення: 09.09.2021).

11. Гусева В. В. Кроссенс на уроках літератури. Платформа блогера. URL: <http://gusevavika.blogspot.com> (дата звернення: 10.09.2021).

12. Довгаль О. Сторітелінг як ефективний прийом формування творчого мислення (Майстер-клас). Платформа блогера. URL: http://oksanadov.blogspot.com/p/blog-page_15.html (дата звернення: 10.09.2021).

STORYTELLING IN UKRAINIAN LANGUAGE LESSONS: DIDACTIC NOMINATION

Holub Nina

Doctor of Pedagogical Sciences, Full Professor,
Chief Researcher at the Department of Teaching Ukrainian Language and Literature
Institute of Pedagogical Education of National Academy of Educational Sciences of Ukraine

Horoshkina Olena

Doctor of Pedagogical Sciences, Full Professor, Head of the Department of Teaching Ukrainian Language and Literature
Institute of Pedagogical Education of National Academy of Educational Sciences of Ukraine

Introduction. The article raises an important linguodidactic issues – the features of modern methods of teaching the Ukrainian language, analyzes the information available to teachers about storytelling, identified a number of issues that require the attention of linguodidactics.

Purpose. In the process of analysis of scientific literature, educational sites and teacher's blogs some issues were identified that need the attention of didactics. In particular, it is noted that numerous «educational» sites aimed at informing teachers about innovations in education, offer multi-vector information about storytelling. Sites/blogs of teachers, methodologists about storytelling offer monotonous information, in particular about types, functions, advantages, purpose of storytelling. Excessive popularization of storytelling and belief in its omnipotence, admiration for it led to the complete disregard of didactic principles: within one publication (even one sentence) storytelling is called a «method» and «reception», «method» and «technique», «method» and «technology».

Methods. Review, analysis and systematization of scientific and scientific-methodical articles, educational sites, of Ukrainian Language and Literature teacher's blogs.

Results. The authors expressed their opinion on the didactic nomination of storytelling and the inexpediency of replacing the method of storytelling with modernized storytelling, outlined the tasks of scientists for the future.

Originality. It has been found that what is called passive storytelling is essentially a method of storytelling, active storytelling is a method of teaching students a story. None of the arguments suggests the need to call an improved, modernized storytelling method. Storytelling is justified in the field of marketing: the intrigue in the title is actually an effective way to interest potential students of numerous courses.

Conclusion. The necessity of scientific substantiation and differentiation of different concepts is substantiated: «method of storytelling» and «method of teaching storytelling», as the key executor, the actor in the first case is the teacher, and in the second – students.

Key words: storytelling, story, method, reception, technique, technology.

References

1. Holub N. (2013). Katehoriyni aparat suchasnoi ukrainskoi linhvodydaktyky: problemy i perspektyvy [Categorical apparatus of modern Ukrainian linguodidactics: problems and prospects]. *Ukrainska mova i literatura v shkoli – Ukrainian language and literature at school*, (3), 2-8. [in Ukrainian].
2. Klochek H.D., Baraniuk O.F. (2019). Slovo i slaid u leksi: problema synerhetychnoho efektu [Word and slide in the lecture: the problem of synergistic effect]. *Informatsiini tekhnologii i zasoby navchannya – Information technologies and teaching aids*, 72 (4), 26-40. [in Ukrainian].
3. Kuzmenko Yu.V., Ridkous L.V. (2018). Storitellinh: dosvid V.O. Sukhomlinskoho [Storytelling: the experience of V.O. Sukhomlinsky]. *Naukovi zapysky Tsentralnoukrainskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka – Scientific notes of the Central Ukrainian State Pedagogical University named after*

Volodymyr Vynnychenko, (171), 83-87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2018_171_17/ [in Ukrainian].

4. Livin M. (2020). *Storitelinh dlia ochei, vukh i sertsia* [Storytelling for eyes, ears and heart]. Kyiv: Nash format. [in Ukrainian].

5. Khutorskoj A.V. (2017). *Sovremennaya didaktika: Uchebnik dlya vuzov* [Modern didactics: Textbook for universities]. Saint Petersburg: Piter. [in Russian].

6. *Storitelinh: pravyla, tekhniky, korysni materialy ta porady* [Storytelling: rules, techniques, useful materials and tips]. Educational hub of Kyiv city. URL: <https://eduhub.in.ua/news/storiteling-pravila-tehniki-korisni-materiali-ta-poradi> [in Ukrainian].

7. *Metodychni materialy: Storitelinh* [Methodical materials: Storytelling]. Methodical navigator. URL: <https://sites.google.com/a/lyceum2.cv.ua/metodicnij-navigator/metodicni-materiali/storitelling> [in Ukrainian].

8. *Metod Storytelling: yak zatsikavyty ditei, rozpovidaiuchy istorii* [Storytelling method: how to interest children by telling stories]. On the Lesson platform. URL: <https://naurok.com.ua/post/metod-storytelling-yak-zacikaviti-ditey-rozpovidayuchi-istorii> [in Ukrainian].

9. Drozdyk L.A. (2019). *Storitelinh yak suchasnyi efektyvnyi pryom navchannia* [Storytelling as a modern effective method of learning]. Blogger platform. URL: http://lubadrozdyk.blogspot.com/p/blog-page_55.html [in Ukrainian].

10. Sabada I. V. (2020). *Storitelinh – efektyvnyi metod navchannia ta vykhovannia* [Storytelling is an effective method of teaching and education]. Genезum. URL: <https://genезum.org/library/storiteling--efektyvnyi-metod-navchannia-ta-vykhovannia> [in Ukrainian].

11. Husieva V.V. (2018). *Krossens na urokakh literatury* [Crosssense in literature lessons]. Blogger platform. URL: <http://gusevavika.blogspot.com>

12. Dovhal O. (2018). *Storitelinh yak efektyvnyi pryom formuvannia tvorchoho myslennia* [Storytelling as an effective method of forming creative thinking]. Blogger platform. URL: http://oksanadov.blogspot.com/p/blog-page_15.html

Отримано редакцією 10.11.2021 р.

УДК 371.14:378.147

DOI: 10.31376/2410-0897-2021-3-47-103-112

МОДЕЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ТА ЕМОЦІЙНО-ЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧИТЕЛІВ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ

Скиба Юрій Андрійович

доктор педагогічних наук, доцент, завідувач відділу інтеграції вищої освіти і науки

Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України

e-mail: yuri_skiba@ukr.net

ORCID ID: 0000-0003-2238-8272

Кочерга Євгенія Володимирівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної, спеціальної педагогіки, реабілітації та інклюзивної освіти

Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради

e-mail: blago-2013@ukr.net

ORCID ID: 0000-0002-5593-6346

У статті розкрито актуальність розвитку здоров'язбережувальної та емоційно-етичної компетентностей учителів, які є складовими їхньої професійної компетентності. Обґрунтовано теоретичну модель розвитку здоров'язбережувальної та емоційно-етичної компетентностей учителів у післядипломній освіті. Розкрито змістове наповнення мотиваційно-ціннісного, організаційно-змістового, діяльнісно-операційного та аналітико-результативного блоків розробленої моделі. Запропоновано впровадження у практику артправ «Прорости зернятко», «Каракулі», «Люблю і роблю», «Моя тканина», «Чарівна паличка», які сприяють розвитку у вчителів навичок знаходження власних ресурсів для професійного вдосконалення та активної життєдіяльності.

Ключові слова: здоров'язбережувальна компетентність, емоційно-етична компетентність, професійний стандарт, модель розвитку компетентності, педагогічні умови, здоров'я, емоції.

Постановка проблеми. Процеси глобалізації, нові умови соціально-економічного розвитку, бурхливий розвиток технологій, у тому числі інформаційних, вимагають від учителя постійного професійного розвитку. Здоров'язбережувальна та емоційно-етична компетентності є одними із професійних компетентностей учителів, про що зазначено у Професійному стандарті за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» [7], який затверджений у 2020 р. Рівень їх розвитку впливає не тільки на професійну діяльність, а також визначає якість особистого життя вчителя,